

Ajankohtaista lasten ja nuorten päihdepalvelujen kehittämisestä

26.9.2023 järjestettiin **Kohdataan yhdessä! - ajankohtaista lasten ja nuorten päihdepalveluiden kehittämisestä Kainuussa** – webinaari. Linjoilla oli kuutisenkymmentä Kainuun hyvinvointialueen, kuntien, järjestöjen, Poliisin ja seurakuntien lasten ja nuorten parissa työskentelevää ammattilaista. Webinaari tallennettiin ilmoittautuneille myös jälkikäteen katsottavaksi. Webinaarin tavoitteena oli tarkastella lasten ja nuorten päihdepalveluiden kehittämistä laaja-alaisesti valtakunnallisesta ja alueellisesta näkökulmasta käsin.

Lasten ja nuorten päihdepalvelujen selvitystyö

HELLÄ-hankkeen suunnittelija Sanna Juttula kertoi lasten ja nuorten päihdepalvelujen kartoituksesta ja selvitystyöstä Kainuun hyvinvointialueella. Kartoitus aloitettiin keväällä 2023 lasten ja nuorten parissa työskenteleville ammattilaisille suunnatulla kyselyllä, jonka tuloksia esiteltiin webinaarissa. Kyselyyn vastasi 126 kainuulaista ammattilaista (5/2023). Kyselyn tuloksista nousi esiin lasten ja nuorten päihdepalvelujen kehittämistarpeita:

- jalkautuvan lasten ja nuorten päihdepalvelujen tarve, jossa otetaan perhe mukaan. Systeemistä työtettä käyttävää lasten ja nuorten päihdepalvelujen toimintamallia toivottiin takaisin Kainuuseen (vrt. ent. Polku-työpari)
- alaikäisille suunnattuja päihde- ja riippuvuuspalveluita kaikkiin kuntiin
 - matalalla kynnyksellä, anonymisti, nopeasti
 - sujuvaa ohjausta, ei asiakasta leimaavaa
 - palvelua kohtaamispaikassa, työparina tai katupartiona
- luentoja, koulutusta, ammattilaisten osaamisen lisäämistä
- verkostotyön ja käytäntöjen vahvistamista, toimintamallien selkiyttämistä
- palveluita myös ruuturiippuvuuteen
- nuorille tietoa päihteistä ja riippuvuuksista koulujen kautta, vanhemmille tiedottamista

Käytännön näkökulmia nuorten päihdehoitoon ja päihdepalveluiden kehittämiseen

Tilaisuuden aloitusluennon piti THL:n ja A-klinikka Oy:n ylilääkäri Margareeta Häkkinen, aiheena *Käytännön näkökulmia nuorten päihdehoitoon ja päihdepalveluiden kehittämiseen*. Puheenvuorosta nousi esiin, että nuorten päihteiden käyttö on kokonaisuudessaan vähentynyt, mutta hälyttävää on, että päihdehoitoon tulevat nuoret ovat entistä huonommassa kunnossa, nuorempia ja taustalla on usein pitkäaikaista päihteiden käyttöä. Mitä nuorempi lapsi tai nuori on kyseessä, sitä herkemmin päihteiden käyttöön tulisi aina puuttua ja ennaltaehkäistä myöhempiä ongelmia.

Häkkinen toi esiin lastensuojelun sijaishuollon yksiköissä olevat päihteitä ongelmallisesti käyttävät nuoret, jotka eivät ole päihdehuollon hoidon piirissä. Sijaishuollon yksikön henkilöstöllä ei välttämättä ole kokemusta eikä osaamista päihdehoidosta, jolloin päihteistä ei

puhuta, eikä nuoren päihteiden käyttöön puututa. Päihteiden käyttö jatkuu, kun nuori täyttää 18 ja muuttaa omilleen, osa kuolee tämän jälkeen päihteisiin.

Häkkisen mukaan tulisi tuoda olemassa olevat ja tehokkaaksi todetut hoitokeinot ja käytännöt myös alaikäisten hoitovalikoimaan. Lisäksi tulisi helpottaa nuorten päihdepalvelujen saatavuutta ja saavutettavuutta sekä hoitoon ja palveluihin ohjausta muista sote-palveluista.

Aika toimia! Alle 25-vuotiaiden huumekuolemat Suomessa

Nuorten huumekuolemat Suomessa vuosina 2015–2021 ovat huolestuttavasti nousseet Euroopan kärkitasolle. Huumekuolemat ovat tapaturmia ja yleisimmin usean aineen yhteismyrkytyksen seurausta (buprenorfiini, amfetamiini, bzd). Huumeiden käyttö on jatkunut pitkään ja taustalla ovat riskialttiit käyttötavat. Kuolemaa edeltää yleensä aiempi yliannostus ja pitkä päihdekäyttö. Yliannostusten jälkihoito ja päihdehoito on puutteellista. Erityisesti lastensuojelulaitoksessa asuvat sijoitetut lapset ja nuoret kokevat palveluvajetta ja jäävät päihdehoidon- ja palvelujen ulkopuolelle. Hoitoon pääsy oikea-aikaisesti ja hoidon jatkuvuus ovat avainasemassa huumekuolemien ehkäisyssä. Päihdehoitoa- ja -palveluja sekä opioidikorvaushoitoa tulisi olla myös alaikäisten saatavilla, jotta huumekuolemia saadaan ehkäistyä.

THL on julkaissut *Huumekuolemien ehkäisyn Suomen malli* – suosituksia. Luettavissa: [Aika toimia! THL julkaisi kaksitoista keinoa ehkäistä huumekuolemia - Tiedote - THL](#)

Äiti menetti poikansa huumeille – nyt hän puhuu keinoista, joilla 23-vuotias Joonas olisi voinut pelastua:

[Äiti menetti poikansa huumeille – nyt hän puhuu keinoista, joilla 23-vuotias Joonas olisi voinut pelastua \(yle.fi\)](#)

Kainuun nuorten päihdetilanne

Sinikka Korpela, asiantuntija EHYT ry:stä esitteli uusimman kouluterveyskyselyn ensimmäisiä tuloksia Kainuun osalta ja yleiskatsauksen Kainuun nuorten päihdetilanteeseen. Uusimman kouluterveyskyselyn 2023 mukaan kainuulaisnuorten päihteidenkäytössä on nähtävissä sekä myönteistä kehitystä että huolenaiheita. Esimerkiksi 8. ja 9. luokkalaisten alkoholiostot ovat nousussa niin Kainuussa kuin valtakunnallisestikin, mutta tosi humalassa vähintään kerran kuussa olevien toisen asteen opiskelijoiden määrä on laskussa. Suunnilleen puolet nuorista on sitä mieltä, että omalta paikkakunnalta on helppo saada huumeita, mutta suurin osa näin ajattelevista ei ole niitä kokeillut. Tarkemmin Kouluterveyskyselyn tuloksiin voi perehtyä osoitteessa <https://thl.fi/fi/tutkimus-ja-kehittaminen/tutkimukset-ja-hankkeet/kouluterveyskysely>.

Ehyt ry on järjestö, joka tekee ehkäisevää päihdetyötä. Ehyt ry tuottaa esitteitä ja työkaluja nuorten hyvinvoinnin edistämiseen ja aikuisten päihdekeskustelujen tueksi. Ehyt ry tarjoaa myös koulutusta sote-, kasvatus- ja muiden alojen ammattilaisille sekä kouluille ja oppilaitoksille. [Työkalut & Materiaalit - EHYT ry](#)

Tulevaisuuden sote-keskus Kainuuseen – Helposti lähelläsi (HELLÄ) – hankkeen (2020–2023) tehtävänä on tukea sote-uudistuksen toiminnallisia muutoksia ja kehittää Kainuun soten sosiaali- ja terveystalouksia vastaamaan Kainuun hyvinvointialueen tarpeita. Hanketta rahoitetaan valtakunnallisesta Tulevaisuuden sote-keskus – ohjelmasta (STM).

Lasten ja nuorten päihdeyksikkö Etelä-Karjalan hyvinvointialueella

Etelä-Karjalan hyvinvointialueelta nuorille suunnatuista paikallisista päihdepalveluista olivat kertomassa Lasten ja nuorten päihdeyksikön vastaava ohjaaja Laura Peltonen ja MDFT-avainterapeutti Tanja Pilli. MDFT on näyttöön perustuva terapeutinen menetelmä päihde- ja käytöshäiriöisten nuorten ja heidän perheidensä auttamiseksi ja se sopii nuorille, joilla on haasteita monilla eri elämänalueilla. Lasten ja nuorten päihdeyksikkö sijaitsee Lappeenrannassa, ja siinä on uudella tavalla yhdistetty mielenterveys- ja päihdepalvelut sekä lastensuojelu.

2-paikkainen päihdeyksikkö mahdollistaa intensiivisen työskentelyn koko perheen kanssa ja tukee palveluiden oikea-aikaisuutta sekä muiden paikallisten palveluiden aloittamista tai jatkamista. Yksikössä on tähän mennessä ollut kuluvan vuoden aikana 13 nuorta ja paikat ovat olleet täynnä, nopea reagointi päihdeillä oireilevien nuorten tarpeisiin on kuitenkin ollut mahdollista. Uudenlainen, eri palvelualueiden yhteistyötä hyödyntävä toimintamalli on vaatinut toteutuakseen paitsi poliittista tahtoa myös systemaattista kehittämistyötä ja palvelutarpeen tunnistamista.

[Etelä-Karjalan lasten ja nuorten päihdeyksikkö kiinnostaa myös valtakunnallisesti – kerrallaan autetaan vain kahden asiakkaan perheitä \(yle.fi\)](#)

